36 Křížovkové úlohy

Stěžejním momentem pro optimální třídění křížovkových úloh a současně i pro nadpis je důsledné uplatnění dvou typů křižování (článek 20):
Úplné křižování - KŘÍŽOVKA
Neúplné křižování – DOPLŇOVAČKA
V případě, že autor při tvorbě použil oba typy křižování (úplné i neúplné), přesouvají se oba termíny („křížovka“ a „doplňovačka“) do pojmenování jednotlivých odstavců legendy. Termíny „Křížovka“ či „doplňovačka“ v nadpisu pak nahrazuje „KŘÍŽOVKOVÁ ÚLOHA“. Do nadpisu se dále dostane údaj, který se týká celé úlohy. V celé úloze 1 jsou ve všech políčkách shluky, proto je nadpis doplněn o „SHLUKOVÁ“. Podobně v úloze 2 se vpisují jen písmena, proto je v nadpisu „PÍSMENNÁ“. V úloze 3 se střídají dvou- a třípísmenné shluky s písmeny (tajenka), proto je v nadpisu „STŘÍDAVÁ“. Tento nadpis lze rozšířit - STŘÍDAVÁ (SEDMIPÍSMENNÁ) KŘÍŽOVKOVÁ ÚLOHA a zrušit podnadpis.

Čeští spisovatelé

SHLUKOVÁ KŘÍŽOVKOVÁ ÚLOHA (1)

Doplňovačky:

VODOROVNĚ ZLEVA VPRAVO: A. Pojivá tkáň. - **B.** Povodí. - **C.** Posunovat (zastarale). - **D.** Ponoření. - **E.** Označení kladného nebo záporného pólu v silovém poli.

VODOROVNĚ ZPRAVA VLEVO: A. Kraj kolem Jizery. - **B.** Poslední vůle. - **C.** Našeptávání. - **D.** Značka automobilu. - **E.** Část Brna.

SVISLE: 2. ??? (1924 až 1989, Náhrobní kámen, Tovaryšstvo Ježíšovo). - **11. ???** (1936 až 2017, Audience u papeže, Láska Boha i člověka).

Pomůcka (výčet shluků, z kterých jsou složeny vpisované výrazy)**:** AVA, ĚDA, ÍČÍ, IVO, PENÍ, POB, POJ, POJI, POKU, POLA, PON, POŘ, POŘÍ, POŠO, POTO, RITA, ŠENÍ, UPAT, ZENÍ, ZEŘÍ.

Polodokreslová křížovka *(nutno doplnit rozdělovací linky)**:***

VODOROVNĚ: A. Norská metropole; papoušek soví. - **B.** Turecká metropole; psí plemeno (afgánský chrt). - **C. Heslo křížovky. - D.** Asijská kaprovitá ryba (Zacco); pravostranný přítok Váhu. - **E.** Prvek ze skupiny alkalických kovů; asijský stromový savec.

SVISLE: 4. Obchodní podnik. - **5.** Místní nebo časové vymezení. - **6.** Japonský bojový sport; černí zpěvní ptáci. - **7.** Domácky Kateřina; radioaktivní prvek (slovensky). - **8.** Kladnost. - **9.** Zolovo dílo.

Pomůcka: D. Zako.

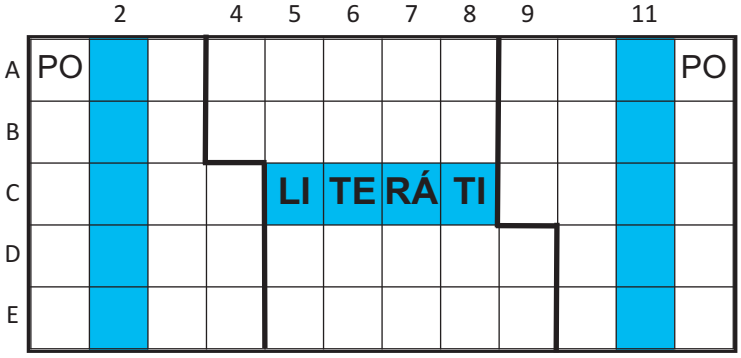

Řešení: Doplňovačky - Pojivo, potřísí, posopat, potopení, polarita; Pojizeří, pořízení, pokušení, Pobeda, Ponava - **Jiří Šotola, Jiří Kubena**. - **Křížovka** (svisle) - Osan; lokalizace; karate, kosi; Kata, ráidium; pozitivita; Nana.

Mořské ryby

(1) *je rychle plovoucí dravá ryba. Přestože nežije v hlubinách, nemá dokonale vyvinutý plynový měchýř. Aby se neutopila, musí být v neustálém pohybu, zato může lovit v různých hloubkách.*

(2) *je dravá ryba, vyskytující se u pobřeží Evropy a severní Afriky.*

PÍSMENNÁ KŘÍŽOVKOVÁ ÚLOHA (2)

Doplňovačky:

VODOROVNĚ ZLEVA VPRAVO:

VODOROVNĚ ZPRAVA VLEVO:

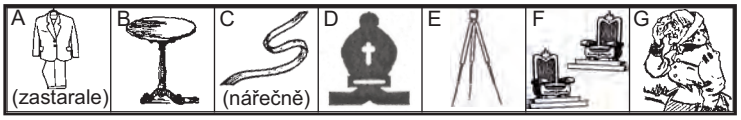

SVISLE: 5. První tajenka. - 14. Druhá tajenka.

Pomůcka (výčet shluků, z kterých jsou složeny vpisované výrazy)**:** ELA, ELEC, JAN, KROČ, LCE, LEK, NADI, OJBA, OMEK, PKY, ŘENA, STA, STA, STA, STO, STO, STO, STO, STO, STO, STR, STR, STR, STŘ, STŘ, TEK, TIV, UHA.

Polodokreslová křížovka *(nutno doplnit rozdělovací linky)**:***

VODOROVNĚ: A. Ambaláž. - **B.** Opalek. - **C.** Dítka. - **D. Heslo křížovky. - E.** Podlouhlý dámský plášť. - **F.** Sdružení. - **G.** Slovensky „jinak“.

SVISLE: 7. Docela; hafani. - **8.** Slůvko ohrazení; vraníci. - **9.** Místo zmatků. - **10.** Televizní seriál. - **11.** Cesty (letadlem); sibiřský kozorožec. - **12.** Jihoamerická subtropická rostlina (fejchoa); nástrahy.

Pomůcka: 12. Aka.

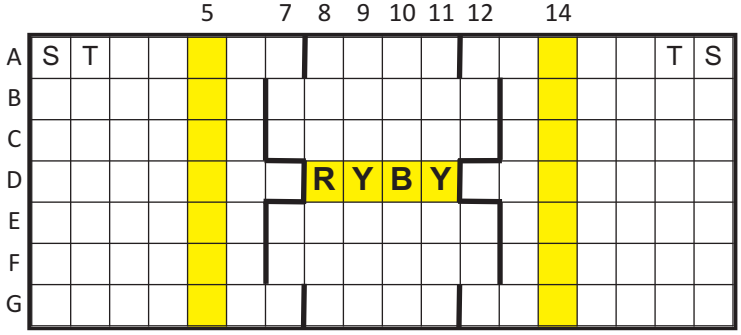

Řešení: Doplňovačky - Stromek, stojan, stopky, stokroč, statek, střela, strnadi; strojba, stolek, stouha, střelec, stativ, stolce, stařena - **makrela, jehlice**. - **Křížovka** (svisle) - kor, psi; oho, rapi; babylon; Arabela; letý, tek; aka, oka.

Celá problematika se točí kolem volby optimálního nadpisu jakékoliv úlohy, ve které dochází ke křižování vpisovaných výrazů. Od roku 1950 začínají autoři sestavovat různé křížovkové úlohy, ve kterých kombinovali různé křížovkové prvky (vpisovaný znak, políčko, směr vpisování ap.) a pro tyto úlohy vymýšleli vždy nová pojmenování. V roce 1954 střídal autor čtyřúhelníková políčka základní s dvojnásobnými - křížovka byla pojmenovaná jako hříčka a později „kombinovaná křížovka“. Po roce 1960 střídal autor políčka čtyřúhelníková s mozaikovými - šlo o „křížovku střídavě mozaikovou“.
Jak ukazuje historie, jsou stěžejními odbornými termíny pro nadpis „doplňovačka“ a „křížovka“ (název určuje zvolený typ křižování - úplné a neúplné). Ke kombinaci křížovky a doplňovačky dochází u „obrysovky“. Název byl odvozen od dokreslení vnějšího obrysu, který vytvářely výrazy doplňovačky, i když ještě v roce 1971 uveřejnil HaK obrysovku s úplným obrazcem. Úloha 1 demonstruje vlastně dvě úlohy - doplňovačku a křížovku. V úloze 2 je doplňovačka a křížovka vzájemně propojena.
V případě „ornamentovky“ (článek 33) je navíc uplatněno křižování řetězové (vedle neúplného a úplného). Obrazec v úloze 3 (směr vpisování: kruhovitý a paprskovitý) je odvozen od první zveřejněné ornamentovky (článek 33, obr. 1).
Závěrem nutno říci, že se luštitelé budou vždy setkávat s různými nadpisy či s úlohami bez nadpisu. Při popisu mapuji vývoj naší duševní zábavy a nejde mi o žádnou unifikaci. Do nasazeného systému, který byl zaveden před více jak 70 lety, se prostě nevejdeme. Zde jde především o to, aby nebyly luštiteli předkládány chybné či nejednoznačné nadpisy.

(Viz tajenku) *třásnitá je jihoamerická želva s velice pohyblivým krkem. Je až 40 centimetrů dlouhá a žije ve sladké vodě.*

STŘÍDAVÁ KŘÍŽOVKOVÁ ÚLOHA (3)

Všechny vpisované výrazy jsou sedmipísmenné

KRUHOVITĚ (řetězová křížovka, střídání 2-3-2): **1-2.** Poslaná shora dolů. - **2-3.** Náplň do jídla. - **3-4.** Kapradinový porost. - **4-5.** Holčička. - **5-6.** Farářovi pomocníci. - **6-7.** Slovenské chlapecké jméno (Nikodém). - **7-8.** Modrá skalice (zastarale). - **8-1.** Povídat si.

PAPRSKOVITĚ DO STŘEDU (doplňovačka, střídání 3-1-3): **A.** Slámou vyplněná vložka do postele. - **B.** Umělecká činnost. - **C.** Příbuzná. - **D.** Veskrze (zastarale). - **E.** Úkazy hořících plynů při spalování látek. - **F.** Bílkovina pojivových tkání živočichů. - **G.** Levharti. - **H.** Látka nezbytná pro život.

Pomůcka (shluky doplňovačky s neúplným křižováním)**:** DLO, ENY, EŘI, ETA, GEN, MIN, NÍK, VEN.

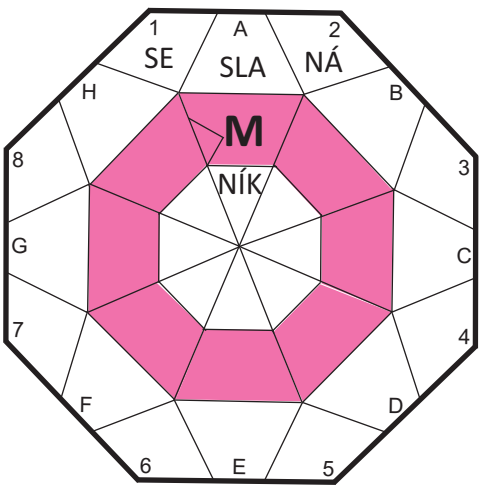

Řešení: Řetězová křížovka - Seslaná, ňáidivka, kapradí, divenka, kaplani, Nikolko, kopanba, bavit se. - **Doplňovačka** - Slamník, divadlo, pratetá, ven a ven, plameny, kolagen, pantetí, vitamín - **matamata**.